

Johann Daniel Overbeck

**Memoria Vitae Viri Admodvm Reverendi Et Praeclarissimi Georgii Hermanni
Richertz Ad. D. Iacobi Pastoris ... Maximam Partem Ab Ipso Carmine Hexametro
Conscripta Qvod Qvarvndam Cvm Rervm Additamento Edidit**

Lvbecae: Excudebat Georgivs Christianvs Green, [1767?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1757129529>

Druck Freier Zugang

4°

Overbeck.

Richert.

1767.

J 7 II

3233-40

MEMORIA VITAE
VIRI
ADMODVM REVERENDI ET
PRAECLARISSIMI
GEORGII HERMANNI
RICHERTZ

AD D. IACOBI PASTORIS IMMORTALITER MERITI
REVER. MINISTERII LVBECENSIS
SENIORIS GRAVISSIMI

MAXIMAM PARTEM
AB
IPSO
CARMINE HEXAMETRO CONSCRIPTA

QVOD
QVAVNDAM CVM RERVN ADDITAMENTO

EDIDIT

IOHANNES DANIEL OVERBECK

GYMNAS. LVBECENS. RECTOR
SOCIETATVM TEVTONIC. GÖTTINGENS. ATQVE IENENS.
COLLEGA HONORARIVS.

LVBECAE.
EXCVDEBAT GEORGIVS CHRISTIANVS GREEN
MAGN. SENAT. TYPOGR.

GEORGII HERMANNI RICHERTZII[†] funus eheu indicturus inter caetera, quae sanctam mihi iubent esse tanti Viri memoriam, verborum recordor illorum, quae semper ab ipso iam tum nomini suo adscribi memini, quum primum illi iuueni iuuenis innotescerem, primum Illi, quem negare nemo poterat, amorem tribuerem: *Ἀπορέμενοι, ἀλλ' ἐκ ἐξαπορέμενοι*, quae sua fecerat ex calamo deprompta D. Apostoli (1). Quibus verbis ut se PAVLVS animum, anxium saepe et inopem consilii, tamen haudquaquam penitus despondere testatur, ita Ille, quae sibi euentura essent, iam tum *cecinit, ut vates*. Sic enim quemadmodum scripsit olim de eloquentissimo Romanorum CICERONE, CORN. NEPOS (2), virorum magis auctor dignus manibus, quam puerorum, ita de viro inter nos facundissimo quondam atque disertissimo, scribere mihi liceat vel idcirco, quod Idem, quae fata habuit in omni vita, ipse cecinit, ut vates, hoc est, ut poeta, cui vena felicissime fluebat, carmine exposuit oppido eleganter apteque fuso. Quod hac scriptione, quoniam moris est istae occasione defunctorum vitae describere rationes, cum Lectoribus si communicauero, neque His, neque Illi, si quae talia curant caelites, displiciturum me esse confido. Ita ILLE:

Quae mihi fatorum, quae prospera quaeque sinistra
Contigerit series et quae uiuendo patiarim,
Candida posteritas, his uersibus accipe paucis.

Inclita Teutonicae pars et prouincia terrae,
Nascenti mihi prima dedit *Megalopolis* ortum,
Patria *Buzonium*, seu *Bucephalea*, vocatur.
Urbs est nauigeri ripis contermina Varni,
Quam Schwerinensis possedit Episcopus olim,
Quamque recens hodie praeclaram Academia reddit.
Hic Pater, officio Christi Pastoris ouilis
Praepositique sacris mandato munere fungens,
CONRADVS RVDOLPHVS erat, MÜNTERIA (3) Mater.
Annus agebatur post mille et saecula septem
Iam decimus sextus, quo scilicet ante Redemptor
Carne indutus erat, nostram reparare salutem.
Ver erat et blandi iam iam lux ultima Maji
Orta, mihi lucis cum primus contigit usus.
Inde laborantem peccati labe parentes
Illico curarunt sacro baptismo tingi,
Ut stygis et tetrus ereptus faucibus orci
Coelestis fierem genitoris natus et haeres.
Tunc auus impositum mihi nomen uterque dederunt,
Alter ab incultos tractando GEORGIVS agros,
Alter at HERMANNVS Mauortis ab agmine dictus.
Unicus, extincto iam fratre, parentibus orbis
Filius extabam, qui gratum pignus uterque
Immenso semper complectebantur amore.

Hi simulac studiis aptum sensere uigorem
Ingenii, studiis consecrauerunt tenellum.
Nec, gratus fateor, curis nec sumtibus ullis
Inde pepercerunt, teneris sed semper ab annis
Artibus ingenuis studuerunt fingere mentem.
Traditus ergo scholae, quales pueriliter artes
Tractari fas est, operam tractare dicaui.
Griesius hoc patrii moderator tempore ludi
Per paucos primis elementis imbuit annos.

At mihi priuatis mox praceptoribus uti,
Prouida cura Patris consultius esse uidebat.
Hinc post *Idlerum*, qui postea, Mystra uocatus,
Majorem thalami iunxit sibi lege fororem,
Fabricius, nec non *Studemannus*, uterque fidelis
Et solide doctus, docuerunt gnauiter artes.
Nec minus in patria, *Iordanus* nomine, Gallus
Instituit lingua, donec tria lustra peregi.

At Pater omnipotens, cui nempe infantia curae
Esse solet, tum iam multis subtraxit obortis
Eripuitque malis, et, quae praesentia uitae
Dira minabantur, procul esse pericula iussit.
Nunc ualidus fractis delapsus ab arbore ramis
Inque caput pueri praepes homo factus ab alto
Mole sua tenerum ferme oppresisset alumnum.
Nunc nimis hiberno glaciei tempore fissum,
Quae super occulta perrupta uoragine prouum
Miserat in latices, modo non fluuiatibus undis
Submersum accurrens uix rusticus inde retraxit.
Nunc focus in flammis manibus pedibusque ruentem,
Sed tamen exiguo mulctatum stigmatem uidit.
Sic immensa DEI puerum clementia fouit,
Quae sit uenturum quoduis benedicta per æuum!

Cum post quinque decem superassem circiter annos,
Me Pater indulgens duxit comes ipse Lubecam,
Ut pars Gymnasii, quod dudum floret ibidem,
Et quod perpetuo per saecula floreat! opto,
Doctorum fido penderem ex ore uirorum.

Sedulus incipio: Sed uix effluxerat unus,
Ah! unus mensis, cum iam mihi tristitia Patris
Funera missa domo lugubris epistola narrat.
Scilicet ipse ualedicens, licet integer annis,
Quid? quod inexhaustis in corpore uiribus effet,
Nescio quo fato subolente vel omine motus,
Ipse mihi, propius, praedixerat, affore tempus,
Quo sibi me uiuum posthæc non amplius unquam

Visuro e misero migrandum ad sidera mundo.
Ipse nec euentus praesagia moesta fefellit.
Ergo parens fuerat, quo non praestantior alter,
Qui mihi, non tantum mihi, tot documenta paterni
Affectus dederat, sed longe pluribus orbi
Profuerat donis, ut uitae longior usus,
Quam per lustra decem nec quatuor insuper annos,
Tam mihi, quam multis, optandus iure fuisset.

Interea cum patre licet sapientibus orbis
Consiliis, quantum potui, mea coepta Lubeca
Ad magis optatum studui perducere finem.

Hic mihi *Seelenius*, docto celeberrimus orbe,
*Goeldelius*que senex et *Langius* arte politus,
Ingenuas omnes, quales iuuenilibus annis
Conueniunt, artes instillauere Magistri.

Nec minus hic etiam magnum audiuisse docentem
Carpzouium meminisse iuuat, qui tradidit artem,
Quae solet a doctis sacra Technologia uocari.

Singula quid referam? Latiam modo dico Poësin.
Hæc mihi præ reliquis, dum uita scholastica fluxit,
Hæc mihi delictum fuit, hanc coluisse uoluptas.
Hinc non priuatim modo plurima carmina fudi,
Sed quoque, ceu mos est, durante examine uerno,
Publicus orator cecini de morte cruenta,
Quam pro mortali redimenda gente Redemptor
Sustinuit, tantum commendaturus amorem.
Nec praceptorum largum reticere licebit,
Quem mihi præ multis declarauere, fauorem,
Ut nec *Göldelius*, nec *Langius*, optimus hospes,
Indignum, ex ludo me post abeunte, putarint,
Discipulum expressis comitari carmine uotis.

Iam schola pene duos studiis consumserat annos,
Meque morata sibi fortasse diutius esset;
Optima sed genitrix infausta tabe laborans,
Et modo non consumpta, uale dictura supremum,
Postulat Ascanium sibi festinanter adesse.
Iussus ego ueni et uidi, sed tristitia uisu.
Lenta lues iamjam uires exhauserat omnes,
Ut quoque post paucos soles pia mater obiret.

Ipse autem subito morbo, Pleuritide dicto,
Correptus jacui, uiolentum sanguinis æstum,
Tetraque cum stimulis laterum deliria, passus,
Ut mea iam tum uix euadere fata liceret.
Euasisse quidem licuit; sed triste uenenum,
Quo funesta lues corpusque animumque repleat,
In membris adeo radices egerat altas,
Ut nunquam hinc prorsus sanum me dicere possim.

Protinus, in tantum reparatis uiribus, urbem
Trauanam repeto. Quo facto publicus actus
In toto, Aonidum praeclara sede, Lyceo
Instituebatur: Quo scilicet ipse Lubeca
Carminē, quo celebrant heroum facta Poëtae,
Quoque ego Romanam studui celebrare Poësin,
Carminē, quod plures quam uersus mille tenebat,
Triste ualedixi, mox hinc abiturus ad artis
Illustre emporium, quod Varnus in urbe Rosarum
Ad latus Arctoum spumantibus alluit undis.

Sed quoniam circa mox instans tempus ubiuis
Horrisone in patria conclamabatur ad arma,
Gülzouium migrans, menses ibi quinque peregi.

Rostochium tandem petii, quod quattuor annos
Intentum studiis intra sua moenia uidit.

Hic ego Doctorum, quorum memorabile nomen
Musa perire uetat, scriptis et uoce nutritus,
Pro ratione quidem languentis corporis, artes
Humanas pariter sacrasque fideliter hausi.
In placitis æui nostri ueterumque Sophorum
Aepinus, *Burgmann*, *Kindler*que fuere Magistri.
Ebraam linguam, *Kempfer*, *Mathemata*, *Weisi*,
Experientem hinc tu *Physicam*, *Beckere*, docebas.
At sacram in primis *Aepinus* tradidit artem,
Seu modo proponat diuini dogmata uerbi,
Seu contra uarios defendat et adstruat hostes,

Seu

(1) 2 Cor. IV. 8.

(2) In Attico cap. 16. extr.

(3) ANNA ELISAB. Maiores reliquos Poëta silet, Auum scil. pater-
num GEORG. Past. Prim. Altonan. & Praepos. & sacri Consist. Assess.
Auiam IOH. MAGDAL. SCHEPLERAM, Auum matern. HERM.
MÜNTER, Past. Herrnburgens. Auiam ELISAB. STEINIAM, Pro-
auum pat. pr. GE. mercat. Flensb. Proauiam INGEBORG, LANG-
HORSTIAM, sec. ARNOLD. SCHEPLERVM Past. prim. Alton. &
Pinneberg, Consist. Senior, Proauiam ELISAB. RISTII celeberr.

poëtae soror. Proauum mat. pr. LAUR. MÜNTER. Zythop. Lubec.
Proauiam IVDITH. WEBERAM, sec. HENR. STEIN mercat. Lub.
haered. in Molzahn, Proauiam ANNAM LAU. Ut taceam Aba-
uum pat. 1) GE. RICHARDSONVM mercat. & senat. Flensb. 2)
BERNH. LANGHORST Lutheri discip. Ecclesiast. Monaster. 3) IO.
SCHEPLER. Mercat. & Senat. Nienburg. cuius socer FRID. RVSIVS
itidem Lutherum audierat, 4) CASP. RIST Pastor. Ottenf. Ab-
auum matern. 1) BERNH. MÜNTER, mercat. Lubec. 2) HERM.
WEBER, Ecclesi. Trauem. post in templo arcis Lubec.

Seu Luthèrani collustret Symbola coetus,
Qua tamen in sensum Scripturæ inquirere monstrat,
Et dignos Christi præscribit nomine mores,
Hic Engelkenii Doctoris ab ore pependi.

Nec minus in doctis conflictibus, inque palæstra,
Qua duce uersato studiosa iuuenta Magistro
Consuevit, dubiis hinc motis inde remotis,
Acrius in rerum ueras inquirere causas,
Sustinui partes, Opponentisque rogatus
Doctorum in coetu solennia munia gessi.
Quod reliquis licuit studiis subducere tempus,
Versibus, ut solitus fueram, plerumque dicaui,
Ut mentita pia uariorum nomine fraude
Multa expressa typis et publica metra legantur.

Septimus hoc sæclo nec non trigessimus annus
Festa Michaëli sacrata reduxerat orbi;
Desero Rostochium. Patruus Richertzius, urbis
Boitzenburgensis Pastor, Synodique propinque
Antistes, primum, post hunc Idlerus, amatus
Affinis, sacro Leoburgi munere fungens,
Excipit hospitio, quod demeriturus eosdem
Pro cathedra sacra dicendo sæpe leuauit.

Post aliquot menses foror hæc tunc innuba sacro
Plöneri thalami Quæstori foedere iuncta est,
Quæ sibi me comitem petiit: comes ergo migravi.
Est locus, a nostra quo stat lapis urbe secundus,
Ipse quidem paruus, sed cunctis rebus abundans,
Prouida quas hominum genio natura parauit.
Fons, amnis, piscina, seges, rus, pascua, saltus,
Ceruorum latebræ, quos sæpius agmine longo
Inde errare uides, arx, hortus, porticus, umbra,
Omnia conspirant, locus ut reddatur amoenus,
Reinfeldam dicunt, ubi uitam suauiter egi.

Hinc tamen excurréns uicinam sæpe Lubecam,
Quosque Lubeca tenet, fautores hospes adiui.
Hi mihi, præsertim Consul Münsterus, auito
Sanguine cognatus, suafores sæpe fuerunt,
Ut solito demum superato examine uerbis
Monstrarem ad populum factis, quid forte ualerem.
Motus ego tandem repetito hortamine, quosdam
Sermones habui sacros, qui, nescio quare (*),
Multum auditorum mihi contraxere fauorem.

Rbonius, officio Pastoris in æde Iacobi
Functus, ad ætherias haud pridem euaserat auras,
Reinesioque sacrum defuncti munus adepto,
Iam noua diuini præconis sparta uacabat.
Me uero, testis DEVS est, non ulla cupido
Muneris istius, non spes inuaserat ulla.
Sed quia tunc onus hoc majus iuuenilibus annis
Nec me difficili dignum statione putabam,
Nil prorsus tentare mihi sententia stabat.

Si tamen et populi uox et suadentis amici
Ipsa DEI uox est, multorum uoce coactus,
Quid facerem? Placuit tandem docimastica saltem
Concio, quam dicunt, quo facto cætera summi
Numinis æquanimi commisi pectore curæ.

Protinus insolito ciues feruore per urbem
Inque Iacobæo concurrunt undique coetu.
Postulor unanimi consensu et uoce. Quid? Ipsos
Mittitur ad proceres, quibus est electio curæ,
Publica ne populi subscribere uota recuset.
Quo fit, ut ipse die, quem signas, sancte Georgi,
Et quo uiginti post tres absoluit Aprilis,
Ter decimo et nono sæcli, quo uiuitur, anno,
Eligar indignus templi Symmysta Iacobi.

Sic, licet a proprio molimine longus abessem,
Ipsa uel inuite traxerunt fata sequentem.
Contigit hoc pacto spontanea, contigit, inquam,
Si datur ulla, mihi diuina uocatio certe,
Qua stabilis nitor, qua iure superbio letus.
Nec quoque tale sua caruit dulcedine donum.
Nil mihi nil majus rebus solamen in arctis,
Nil fuit, in precibus posthac ad sidera fuis
Quod magis erigeret, quam missio facta superne.

Ordior interea sacra munia, rite uocato
Confirmata, die festo, quo maximus olim

Seruator nitidi fastigia scandit Olympi.
Quæ tamen hinc egi, uel quæ mihi fata subinde
Obuenere, mei ciues hæc omnia norunt (*).

Altius ascendi paulatim, donec in anno
Muneris octauo, qui quadragesimus æui
Et sextus currentis erat, suffragia cuncta
Decreuere mihi primi Pastoris honorem,
Nec satis. Officii nondum uigesimus acti
Et nondum uite post octo præuia lustra
Tertius ad finem properans peruenerat annus,
Sed post dimidium sæcli uix currere nonus
Cooperat, in cathedra Petri, quæ dicitur, ipsa
Natali immeritum cum me uenerabilis ordo
Officio tituloque sui Senioris adauxit.

Sic, quoscunque mihi DEVS et fortuna parauit,
Ante diem accelerans omnes indulsit honores.
Scilicet ante diem Studiosus, Mylta, Maritus,
Inde Parens factus, Pastor Seniorque creatus.
Quid? quod et ante diem sancta cruce, stigmate Christi,
Signatus retuli diuini fata Magistri.

Quid superest? Etiam ante diem, sic omnia spondent,
Matura ad summum mors exaltabit Olympum (*).
Quid tamen ante diem? Speranda beatus ad astra
Transitus ante diem nunquam contingere, nunquam
Sat ualet humanam cito consummare salutem.
Approperet modo fausta dies, quæ cuncta coronat!

Nec quoque conjugii sortem mea Musa tacebit.
Vita per elapsam cælebs durauerat annum.
Cujus pertaxus cum uirgine stirpis honestæ,
Conjuge nunc (*), ANNA CATHARINA, prole parentis
WIDDERICHII (*), qui tum tanquam uenerabile membrum
Magnifici merito fulgebat honore Senatus,
Dulce tori pepigit felici fidere foedus.

Hæc thalami consors tenerum mihi semper amorem
Et fidum auxilium per uitam præstitit omnem,
Cui DEVS æternum coelestia dona rependat!
Pignora sunt septem, quæ me fecunda beauit,
Tres nati, nata quatuor (*). Sed primus eorum
Sextaque maturo posuerunt fumere uitam.
Qui nunc indulgente DEI bonitate supersunt,
Hos pater omnipotens conseruet et adiuuet omnes,
Inque suo semper coelesti tramite ducat,
Ut pars æterni fant certissima regni!

Cætera, me diues summi clementia Patris
Omnigenis large donis cumulauit et auxit.
Præ reliquis multos mihi conciliauit Amicos,
Quos nostros intra muros expertus et extra
Omnia pensantis Domini commendo fauori.

Nec tamen innumeris benefactis hisce fruenti
Ulla pepercerunt duro infortunia fato,
Sed mala multa bonis, mala pessima, mixta fuerunt.
Ingratos taceo casus aliunde subortos:
At modo grassantes intus memorabo dolores
Dura valetudo multis ita pressit ab annis,
Ut nunquam penitus mordente dolore uacarem.
Multimodi capitis languores, rheumata, febres,
Præcipue funesta lues Hypochondria uexans,
Quodlibet alterna uice, macerare misellum.
Nec tamen infandi repetam symptomata morbi,
Anxia quæ longo depinxit carmine Musa (*).
Sufficiat, summis et mente et corpore plagis
Afflictam misere uitam traxisse per orbem.
Quid multa? Ah tantis uix uix aliquando pauentem
Suffecisse malis animum, sed sæpe nefanda
Mole laborantem et fractum trepidasse fateamur.
Interea quamuis haud raro ἀπορρομενός essem,
Non tamen omnino DEVS ἐξαπορρομενόν unquam
Permisi fieri, sed summis ipse periculis
Attulit auxilium, submergendumque leuauit.

Nec neglecta mihi medicamina iussa fuerunt.
Præ reliquis aliquot uicibus sanantibus undis
Corporis atque animi studui succurrere morbis.
Hinc Pyrmontenses latices ex fontibus ipsis
Omnigenos inter comites cupidissimus hausi.
Quod quater in iusto repetitum iter ordine semper
Et mentem et corpus multa dulcedine paut.

Nam

(*) Nesciebas Tu quidem, modestissime RICHERTZI. Non
auditores, qui insolitam illam Tuam dicendi uertatem, flumen
inexhaustum ingenii rarasque dotes animi et incredibilem mira
cum suauitate naturalique pulcritudine facundiam, inflammatum
ab ipsa ueritate studium, denique venientes e tam pulcro atque
digno corpore mirabantur tot tantasque uirtutes!

(*) Immo plura norunt, quam Tu ipse, beate Vir, hæc scri
bens, animo tenebas. Egisti scilicet omnia, quæ et a Viro bono,
eximiis animi dotibus ornato, et comi. et benigno, et facili, in
primis a doctore sacro fideli rerumque suarum fatagenti profi
cisci poterant. Esque multa simul perpeffus et ab hominum tem
porumque malitia, & ab ipsa valetudine, sed tamen nactus etiam
ea, quæ summis ingeniis fas est & uirtuti meritisque contingere.
Qualia ne Tu quidem non animo postea prædicas gratisimo.

(*) Nimis hoc uere Vir desideratissimus eheu! cecinit, ut uates!

(*) Immo Vidua nunc, quam DEVS grauiter afflictam erigat

solamine diuino!

(*) IOHANNIS DAVIDIS WIDDERICH, florentissimi tum
Mercatoris et meritisissimi Senatoris.

(*) Apponam nomina, quæque reor expectari, reliqua. 1)
GEORGIUS DAVID et natus et extinctus a. 1741 d. 7 Octobr.
2) GEORGIUS DAVID nat. a. 1742 d. 10 Nov. I.V. Candidatus
digniss. vir doctiss. admotus nuper a proceribus in iudicio pro
uinciali publicis aduersariis. 3) CATH. DOROTHEA nat. a. 1743
d. 31 Dec. matrimonio iuncta a. 1766 d. 9 Oct. viro adm. reu. &
præcl. IOH. HERM. GERCKEN, Symmystæ ad D. Mar. meritis.
4) ENGEL ELISAB. nat. a. 1745 d. 16 Nov. 5) ANNA CATHAR.
nat. a. 1749 d. 10 Mart. 6) MAGDAL. LVDOV. n. a. 1750 d. 8 Sept.
ext. a. 1751 d. 3 Mart. 7) GEORG. HERMANN. n. a. 1756 d. 1.
Apr. scholæ nostræ alumnus, paterni nominis ut particeps est,
ita fiat aemulus, precor, et tota domus ex hoc luctu conualescat
breui, quotidieque magis exsplendescat! (10) De quo mox plura n. 12

Nam licuit multas urbes percurrere, multos
 Illustres doctosque viros inuisere passim.
 Sic memoranda uenit praesertim gloria gentis
 Saxonicae *Hamburgum*, tantis spectabile rebus,
 Ut, ceu plena suo per stellas Luna minores
 Lumine, sic inter uicinas emicet urbes.
 Nec reticenda mihi est urbs *Altonauia*, patris
 Patria, quam uenerandus auus, *Richertzius*, olim
 Et focer ante illum, proauis *Scheplerus*, uterque
 Pastor et Antistes, per circiter integra saeculi
 Tempora diuini pauerunt semine uerbi.
 Hinc *Lunaburgum*, largis insigne Salinis,
 Notaque per cliuos excussae fabrica calcis;
 Parua, sed ob multum suauissima *Cella* nitorem;
 Aedibus ipsa suis *Hannovera* pulchra, sed illo,
 Quo *Domini* sic dicta domus uicina superbit,
 Qui cunctisque patet uisuris, pulchrior horto;
 Inclyta de raptis pueris, si fabula uera est,
Hamela; diuersis addicta *Hildefia* sacris;
 Nobile, quod celebri Brunonis nomine claret,
 Seu uastum emporium, uulgo *Brunswiga* uocatum.
 Hinc *Guelpherbyrum*, quod et arx et moenia multum,
 Splendida sed multo mage Bibliotheca, celebrant.
 Dignaque thesauris multis *Salzdahlia* uisa.

Quo uia me duxit, praecellos nomine doctos
 Conueni, et quidquid passim memorabile quaeuis
 Urbs habuit, cupido speculari lumine iuuat.
 Sunt ita personae, doctrina, munere, scriptis,
 Stirpe, gradu, fama, titulis sceptrisque coruscae;
 Sunt terrae tractus, regiones, jugera, montes,
 Flumina, prospectus longe lateque patentes,
 Grata per ignotas oculorum pabula terras;
 Sunt urbes, arces, castella, palatia, templa;
 Sunt fabricae uarias mira res arte creantes;
 Sunt horti, statuae, salientia flumina, cryptae,
 Secessus, flores, exotica germina, xyphi;
 Sunt monumenta patrum, sunt serinia plena librorum;
 Sunt sacra Papicolis solennia, digna notatu,
 Nec mihi uisa prius, sermones, cantica, missae,
 Exequiae, pompae, deuota frequentia plebis,
 Seu sacra, quam dicunt, processio, templa, facella,
 Clausura, cuculligeri, sanctorum idola, sepulchra,
 Et nitida immensis instructa altaria donis;
 Sunt mirabilium, quas uel natura creatrix,
 Vel dextrae artificum finxere, armaria rerum;
 Quae fuit, est, et semper erit uidisse uoluptas.

Interea haec facies rerum, haec inimica Camoenis,
 Dura valetudo, et connexa catena laborum,
 Inuitum a studiis priuatis saepe retraxit.
 Nil igitur mirum, quod parua et pauca tantum
 Ingenii monumenta mei uulgata supersint.
 Quaeque indigna sua, quae tandem, luce fruuntur,
 Nil, nisi forte ferens occasio scribere iussit.

Carmina sunt aliquot germanica, plura latina,
 Quae uel amicorum sortem uel funera cantant.

Id

Atque factum iam illud est. Approperauit illa dies mortis, illi fausta, nobis, pro eo, quod sentimus, infausta. Devs omnipotens exaudiuit illius vota potius, quam haec, quae nostra erant. Nam qui dudum, ut paulo ante querebatur, et saepe fuerat cum valetudine conflictatus, occubuit plane, simulac suprema concione habita, de funere Nainitico a.d. dom. xvi. p. Trin. in qua creditus est sibi in primis ingeminasse saepius illa d. I. OBI uerba: *Sepulcrum adest* (24), domum redierat. Ex quo tempore quae passus sit, unicuique est facile coniectu ex his, quae scripsit adhibitis ab aliquot inde annis experientiss. atque celeberr. artifex medendi, Nobiliss. Doctissimusque D. C. F. TRENDLENBURG, cui gratulamur ex animo superatam ope Numinis grauissimi vim morbi, quo faciente vices Eius sustinebat itidem experientia sua & humanitate vir insignis Nobiliss. Clarissimusque D. B. H. L. LEMBEKE, Politer egregie peritus, ita: „Ab ipsa prima adolescentia fuit Vir plur. Reverendus, Rever. ministr. nostri Senior atque ornamentum, uti fere solent felicia illa, magna, atque praecocia ingenia, imbecillis atque tenerae corporis fabricae, debilis imprimis atque valde sensibilis systematis nervosi. Prima inde ingentis illius atque horridi mali origo, quod tam graphice ipse sub ipsis eius acerbissimis insultibus concinno atque eleganti descripsit carmine, quod tot hodie excruciat viros doctos, quod & hunc Virum vere doctiss. lacerabat iam iuvenem crudeliter & usque ad ultimum paene vitae halitum, quodque cognitum cuiusvis nunc est sub nomine affectionis hypochondriacae. Accedebat huic ante annos aliquot rheumatismus, primum sinistram humerum occupans pertinacissime, pessimo deinde omne pulmones. Tussis inde modo sicca, modo humida cum sreatu subinde cruento; et hinc phthisis tandem vera pulmonalis, cum funestis suis symptomatibus omnibus. Dira haecce, spatio circiter trium & quod excurrit mensium lecto affixum eripuit nobis Virum, quem desiderant, quem dolent iam musae, ecclesia, ministerium, tot auditores, qui voce eius emendabantur, erigebantur, excitabantur, tot boni viri totius urbis, tot amici, tot agnati, domus tota, tandem & ego. Nunquam ex animo meo discedet illius memoria, cuius iam pie lugeo mortem;“ infecutam illam, quod statim subiicere liceat, anno hoc vix dum inchoato a.d. vi. Ian. hora vii. vespertina, posteaquam triduo ante sacras epulas iterum porrexerat decumbenti adiutor illius ad gratiam Numinis implorandam fideliss. adm. reu. & praecleariss. I. F. MÖLLRATH, ad D. Iacobi Archidiaconum optime meritis, apud quem uti saepius fidem constantiamque suam in ipsis doloribus abunde testatus est, ita maxime paucis horis ante mortem, his in primis ad DEVM uerbis regii vatis, quae data opera videbatur vrgere: *Et tamen usque sum tecum* (25). Est vero iam Ille aeternum cum DEO, quem ineffabili munificentia remuneratorem habet omnium, quae aut passus est, uti seruus probus atque fidelissimus, aut operatus, aut meditatus. Eique rem istam vel inuidere, vel inuidentibus esse tantummodo similes, minime nostrum, est, o, qui mecum sortem hanc nostram doletis, Vidua, Liberi, Generi, Agnati, Cognati, Affines, Collegae, Amici, Auditores, Clientes, Ciues; etiam si nostrum sit acerbè flere, quia humanum est, usque expendere, quem Virum amiserimus, quem Amatorem, quem Doctorem, quem Benefactorem, quia iustum est & officii conforme grati animi.

Huius exuias tanti Viri quum acceptura sit hodie terra, pompam funebrem uti condecoretis honorificentissimo comitatu, MAGNIF. & ILLUSTR. Reip. CONSULES, Summe Venerab. Rev. Canon. Coll. PRAEPOSITE, Generos. Eorund. DECANE, Summe Rev. atque Excellentiss. rer. sacrar. PRAESVL, Nobiliss. Prudentiss. Consultiss. & Experientiss. Reip. SYNDICI & cuiusque scientiae DOCTORES, adm. rev. & praecleariss. PASTORES atque SYMMYSTAE, Nobiliss. Generos. Prudentiss. & Ampliss. SENATORES, PROTONOTARIE & SECRETARII, cunctique, qui virtutem, pietatemque & merita suspicatis, etiam uolentes reuerenter humaniterque precari conor & a funesta Domo spondere profectura semper esse omnia, quae possunt expectari ab his, qui sunt erga Patronos atque Fautores gratissimi.

P. P. ipso exsequiarum die xix. Ian. A. CIOCCCLXVII.

(11) A. 1753. 4. Pl. 1 $\frac{1}{2}$. Desinebat in haec uerba: *Musa latina, vale!*

(12) A. 1758. 4. Pl. 2.

(13) A. 1760. 4. Pl. 7.

(14) A. 1765. 4. Pl. 7. Drama, itidem, ut illud ante, sacrum & publice in templo Musiceque pro Lubecensium more prolatum. Plura carmina, quamuis breuissime, recensentur in Biographia Germanica.

(15) A. 1743. fol. Pl. 2. (16) 1750. 4. Pl. 4. (17) 1761. 4. Pl. 3 $\frac{1}{2}$.

(18) 1753. 4. Pl. 2. (19) 1754. 4. Pl. 3. (20) Ad Pf. III. 5. a. 1755. 4. Pl. 3. (21) Ad Prov. xxxi. 29. A. 1757. 4. Pl. 4.

Id quod Ouerbekio, prisci candoris Amico,
 De Conrectoris merito gratatur honore,
 Pristina cum Latiis rumpebat foedera Musis (11).
 Attamen hinc, facili cum turba pace nouata,
 Mox Hypochondriacum cecini lacrymabile monstrum (12).
 Egregium porro mulier Chananæa probate
 Exemplar fidei, qua firmè credula uictrix
 Euasit, sacro celebrari in Dramate uisa est (13).
 Excipit hanc Iuuenis Nainiticus ille peremptus,
 Mox tamen in uitam, Christo mandante, reuersus (14).

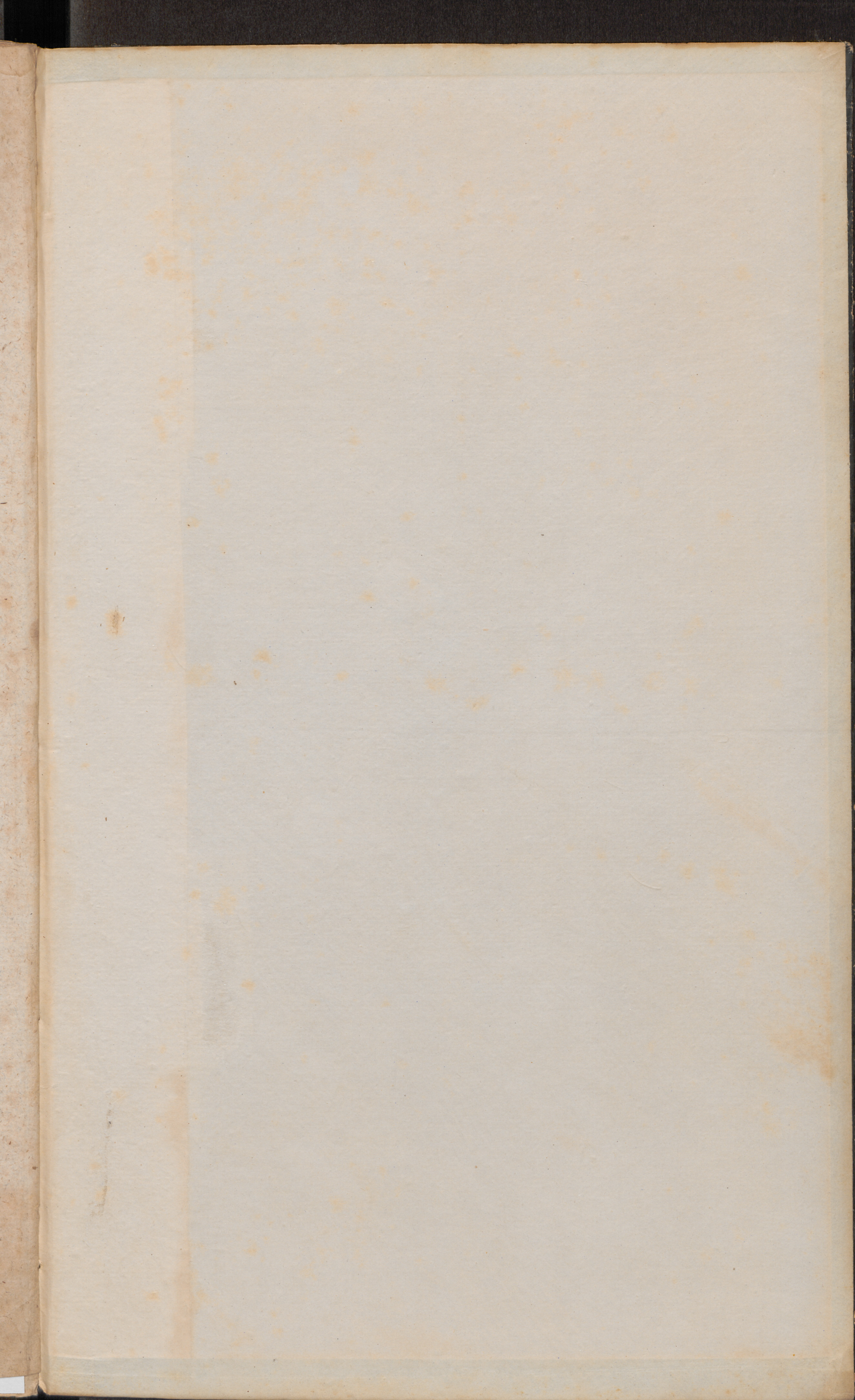
Cum focer, in patria spectabilis urbe Senator,
 Widdrichius tristi placide ualediceret orbi,
 Ipse recensendo uitam laudesque Beati
 Impressum statui monumentum (15), pignus amoris.
 Magnificus, postquam raro cum Coniuge fato
 Jam quinquaginta uiuendo peregerat annos,
Krohnus, hunc sermone sacro solenniter actum
 Concelebrare, typis illumque exscribere iussit (16).
 Behmius, ingenios haud ultimus inter Amicos,
 Tertia solenni celebrans connubia ritu,
 Sermoni prelo subiecto praebuit ansam,
 Qui miranda DEO fidentum fata recenset (17).
 Quare praere reliquis tam rara scholastica dentur
 Jubila, Seelenio sacra narrat epistola quaedam (18).
 Quomodo natalem reuerendi muneris olim
 Praesertim Latiae celebrarit episcopus urbis,
 Hoc mihi, Carpozouio bis quinque in munere lustra
 Gratanti, ex sacrae priscis exponere scriptis
 Historiae, pietas simul ac occasio fualit (19).
 Cum quadraginta Senior Scharbauuius annos
 Muneris implerat, quid sit renouata iuuentus,
 Quam pro more aquilae sanctis contingere uates
 Regius affirmat, discusso fonte probauit (20).
 Quo sensu sapiens a sancto flamine doctus,
 Rex Salomo multas ajat ditare puellas,
 Ostermeiero sibi coniungente maritam
 Seeleniam, digni quae scilicet unica patris
 Nata superstes erat, sacra commentatio monstrat (21).
 Altera Ouerbekio Reктору uota refundens
 Scriptio templorum Doctores atque scholarum
 Fratrum ex uariis causis commendat amorem (22).
 Inde Senum, qualem memorat Scriptura, Coronam,
 Siricius Pastor quinquagenarius ansam
 Cum dederat, tenui placuit depingere scripto (23).
 Sed satis! Haec nostris, Lector, de rebus habeto!

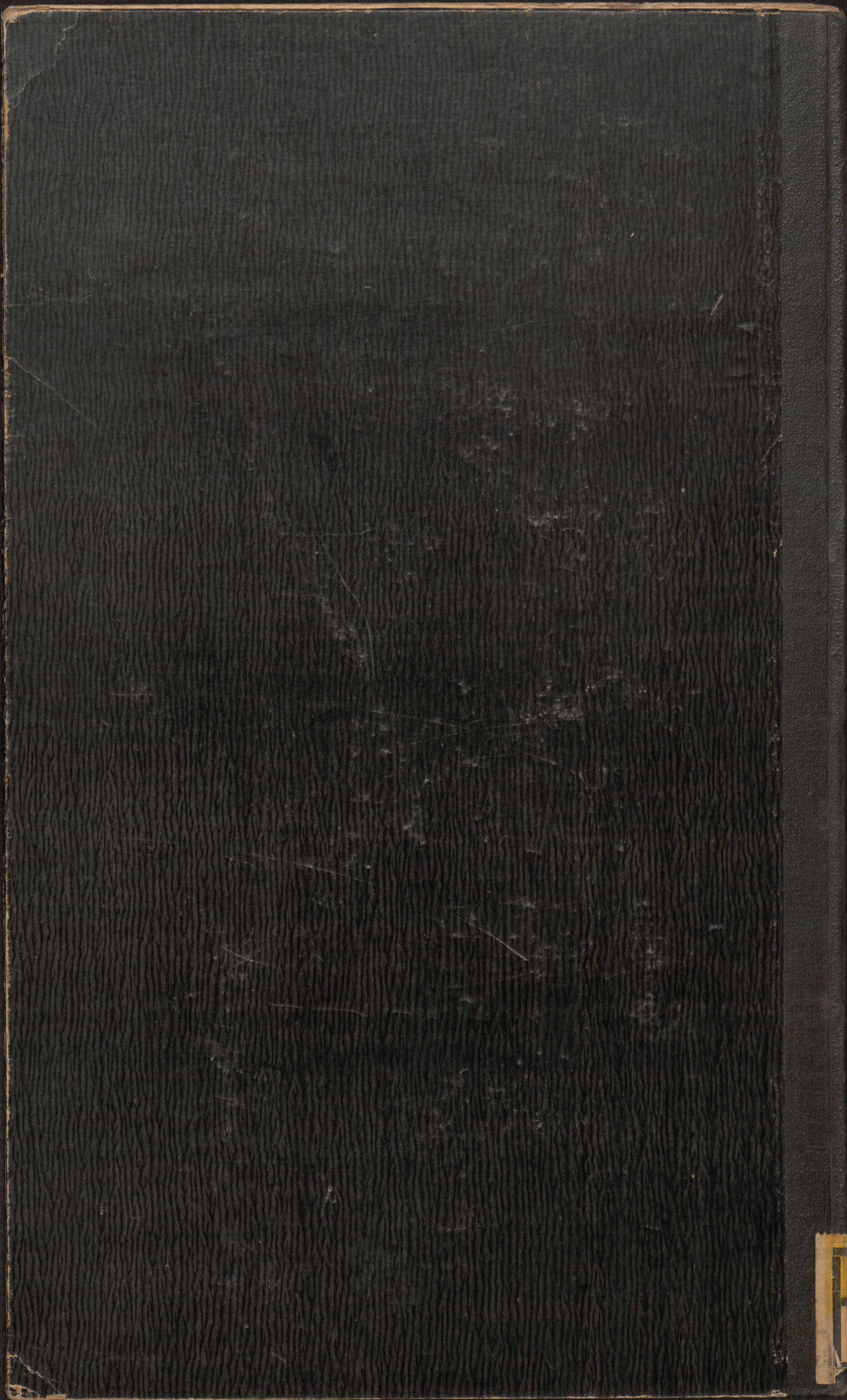
Te, DEVS omnipotens, cui uitam ac omnia uita
 Commoda, qua mentem, qua corpus, debeo soli,
 Te supplex ueneror, tibi toto pectore grates
 Pro tot et indigno collatis offero donis.
 O immense DEVS! Ne dedignare precantem
 Ulterius patrio complecti semper amore.
 Pone meis tandem curis, metissime, metam.
 Prospice, parce, iuua, conserua, protege, firma
 Et tandem salua. Cum uita terminus instat,
 Fac, placate pater, fac o! per uulnera IESU,
 Ut placidus potiar coelesti lumine. FIAT!

(22) A. 1763. 4. Pl. 3. Nimis multa, suauissime RICHERTZI, pro caritate, qua sodales amabas, tenerrima, mihi indigno tribuisti. Priusquam Tui, obliuiscar mei. Tibi chartam hanc, eheu officium pro dulci flebile! lacrimis irriro vberimis. Tibi gratias habeo immortales. Tibi precor, ut terra sit leuis. Tibi monumentum non hoc modo statuo, sed aliud maius in animo, quod funera tempusque spernit! Aeternum aue atque vale!

(24) IOB. XVII. 1.

(25) Pf. LXXIII. 23.

Seu Luthèrani collustret Symbola coetus,
Qua tamen in sensum Scripturæ inquirere monstrat,
Et dignos Christi præscribit nomine mores,
Hic Engelkenii Doctoris ab ore pependi.

Nec minus in doctis conflictibus, inque palæstra,
Qua duce uersato studiosa iuuenta Magistro
Consuevit, dubiis hinc motis inde remotis,
Acrius in rerum ueras inquirere causas,
Sustinui partes, Opponentisque rogatus
Doctorum in coetu solennia munia gessi.
Quod reliquis licuit studiis subducere tempus,
Versibus, ut solitus fueram, plerumque dicaui,
Ut mentita pia uariorum nomine fraude
Multa expressa typis et publica metra legantur.

Septimus hoc sæclo nec non trigessimus annus
Festa Michaëli sacrata reduxerat orbi;
Defero Rostochium. Patruus Richertzius, urbis
Boitzenburgensis Pastor, Synodique propinquæ
Antistes, primum, post hunc Idlerus, amatus
Affinis, sacro Leoburgi munere fungens,
Excipit hospitio, quod demeriturus eosdem
Pro cathedra sacra dicendo sæpe leuauit.

Post aliquot menses foror hæcenus innuba sacro
Plönensi thalami Quæstori foedere iuncta est,
Quæ sibi me comitem petiit: comes ergo migraui.
Est locus, a nostra quo stat lapis urbe secundus,
Ipse quidem paruus, sed cunctis rebus abundans,
Prouida quas hominum genio natura parauit.
Fons, amnis, piscina, seges, rus, pascua, saltus,
Ceruorum latebræ, quos sæpius agmine longo
Inde errare uides, arx, hortus, porticus, umbra,
Omnia conspirant, locus ut reddatur amoenus,
Reinfeldam dicunt, ubi uitam suauiter egi.

Hinc tamen excurrens uicinam sæpe Lubecam,
Quosque Lubeca tenet, fautores hospes adiui.
Hi mihi, præsertim Consul Münsterus, auito
Sanguine cognatus, suasores sæpe fuerunt,
Ut solito demum superato examine uerbis
Monstrarem ad populum factis, quid forte ualerem.
Motus ego tandem repetito hortamine, quosdam
Sermones habui sacros, qui, nescio quare ⁽⁴⁾,
Multum auditorum mihi contraxere fauorem.

Rbonius, officio Pastoris in æde Iacobi
Functus, ad ætherias haud pridem euaserat auras,
Reinesioque sacrum defuncti munus adepto,
Iam noua diuini præconis sparta uacabat.
Me uero, testis DEVS est, non ulla cupido
Muneris istius, non spes inuaserat ulla.
Sed quia tunc onus hoc majus iuuenilibus annis
Nec me difficili dignum statione putabam,
Nil prorsus tentare mihi sententia stabat.

Si tamen et populi uox et suadentis amici
Ipsa DEI uox est, multorum uoce coactus,
Quid facerem? Placuit tandem doctrinastica saltem
Concio, quam dicunt, quo facto cætera summi
Numinis æquanimi commisi pectore curæ.

Protinus insolito ciues feruore per urbem
Inque Iacobæo concurrunt undique coetu.
Postulor unanimi consensu et uoce. Quid? Ipsos
Mittitur ad proceres, quibus est electio curæ,
Publica ne populi subscribere uota recuset.
Quo fit, ut ipse die, quem signas, sancte Georgi,
Et quo uiginti post tres absoluit Aprilis,
Ter decimo et nono sæcli, quo uiuitur, anno,
Eligar indignus templi Symmysta Iacobi.

Sic, licet a proprio molimine longus abessem,
Ipsa uel inuite traxerunt fata sequentem.
Contigit hoc pacto spontanea, contigit, inquam,
Si datur ulla, mihi diuina uocatio certe,
Qua stabilis nitor, qua iure superbo letus.
Nec quoque tale sua caruit dulcedine donum.
Nil mihi nil majus rebus solamen in arctis,
Nil fuit, in precibus posthac ad sidera fuis
Quod magis erigeret, quam missio facta superne.

Ordior interea sacra munia, rite uocato
Confirmata, die festo, quo maximus olim

Serua-

⁽⁴⁾ Nesciebas Tu quidem, modestissime RICHERTZI, Non
auditores, qui insolitam illam Tuam dicendi uertatem, flumen
inexhaustum ingenii rarasque dotes animi et incredibilem mira
cum suauitate naturalique pulcritudine facundiam, inflammatum
ab ipsa ueritate studium, denique uenientes et tam pulcro atque
digno corpore mirabantur tot tantasque uirtutes!

⁽⁵⁾ Immo plura norunt, quam Tu ipse, beate Vir, hæc scri
bens, animo tenebas. Egisti scilicet omnia, quæ et a Viro bono,
eximiis animi dotibus ornato, et comi. et benigno, et facili, in
primis a doctore sacro fideli rerumque suarum satagenti profi
cisci poterant, Esque multa simul perpeffus et ab hominum tem
porumque malitia, & ab ipsa ualitudine, sed tamen nactus etiam
ea, quæ summis ingeniiis fas est & uirtuti meritisque contingere.
Qualia ne Tu quidem non animo postea prædicas gratisimo.

⁽⁶⁾ Nimis hoc uere Vir desideratissimus eheu! cecinit, ut uates!

⁽⁷⁾ Immo Vidua nunc, quam DEVS grauiter afflictam erigat

Seruator nitidi fastigia scandit Olympi.

Quæ tamen hinc egi, uel quæ mihi fata subinde
Obuenere, mei ciues hæc omnia norunt ⁽⁵⁾.

Altius ascendi paulatim, donec in anno
Muneris octauo, qui quadragesimus æui
Et sextus currentis erat, suffragia cuncta
Decreuere mihi primi Pastoris honorem,
Nec satis. Officii nondum uigessimus acti
Et nondum uitæ post octo præuia lustra
Tertius ad finem properans peruenerat annus,
Sed post dimidium sæcli uix currere nonus
Cooperat, in cathedræ Petri, quæ dicitur, ipsa
Natali immeritum cum me uenerabilis ordo
Officio tituloque sui Senioris adauxit.

Sic, quoscunque mihi DEVS et fortuna parauit,
Ante diem accelerans omnes indulsit honores.
Scilicet ante diem Studiosus, Mysta, Maritus,
Inde Parens factus, Pastor Seniorque creatus.
Quid? quod et ante diem sanctæ cruce, stigmate Christi,
Signatus retuli diuini fata Magistri.

Quid superest? Etiam ante diem, sic omnia spondent,
Matura ad summum mors exaltabit Olympum ⁽⁶⁾.
Quid tamen ante diem? Speranda beatus ad astra
Transitus ante diem nunquam contingere, nunquam
Sat ualet humanam cito consummare salutem,
Approperet modo fausta dies, quæ cuncta coronat!

Nec quoque conjugii sortem mea Musa tacebit.
Vita per elapsum cælebs durauerat annum.
Cujus pertæsus cum uirgine stirpis honestæ,
Conjuge nunc ⁽⁷⁾, ANNA CATHARINA, prole parentis
WIDDRICHII ⁽⁸⁾, qui tum tanquam uenerabile membrum
Magnifici merito fulgebat honore Senatus,
Dulce tori pepigi felici fidere foedus.

Hæc thalami confors tenerum mihi semper amorem
Et fidum auxilium per uitam præstitit omnem,
Cui DEVS æternum coelestia dona rependat!
Pignora sunt septem, quæ me foecunda beauit,
Tres nati, nate quatuor ⁽⁹⁾. Sed primus eorum
Sextaque maturo posuerunt funere uitam.
Qui nunc indulgente DEI bonitate supersunt,
Hos pater omnipotens conseruet et adiuuet omnes,
Inque suo semper coelesti tramite ducat,
Ut pars æterni sint certissima regni!

Cætera, me diues summi clementia Patris
Omnigenis large donis cumulauit et auxit.
Præ reliquis multos mihi conciliauit Amicos,
Quos nostros intra muros expertus et extra
Omnia pensantis Domini commendo fauori.

Nec tamen innumeris beneficiis hisce fruenti
Ulla pepercerunt duro infortunia fato,
Sed mala multa bonis, mala pessima, mixta fuerunt.
Ingratos taceo casus aliunde subortos:
At modo grassantes intus memorabo dolores
Dura ualitudo multis ita pressit ab annis,
Ut nunquam penitus mordente dolore uacarem.
Multimodi capitis languores, rheumata, febres,
Præcipue funesta lues Hypochondria uexans,
Quodlibet alterna uice, macerare misellum.
Nec tamen infandi repetam symptomata morbi,
Anxia quæ longo depinxit carmine Musa ⁽¹⁰⁾.
Sufficiat, summis et mente et corpore plagis
Afflictam misere uitam traxisse per orbem.
Quid multa? Ah tantis uix uix aliquando pauentem
Suffecisse malis animum, sed sæpe nefanda
Mole laborantem et fractum trepidasse fatemur.
Interea quamuis haud raro ἀπορρέμενος essem,
Non tamen omnino DEVS ἐξ ἀπορρέμενον unquam
Permisit fieri, sed summis ipse periculis
Attulit auxilium, submergendumque leuauit.

Nec neglecta mihi medicamina iussa fuerunt.
Præ reliquis aliquot uicibus sanantibus undis
Corporis atque animi studui succurrere morbis.
Hinc Pyramontenses latices ex fontibus ipsis
Omnigenos inter comites cupidissimus hausi.
Quod quater in iusto repetitum iter ordine semper
Et mentem et corpus multa dulcedine paut.

solamine diuino!

⁽⁸⁾ IOHANNIS DAVIDIS WIDDERICH, florentissim
Mercatoris et meritissimi Senatoris.

⁽⁹⁾ Apponam nomina, quæque reor expectari, reliqu
GEORGIUS DAVID et natus et extinctus a. 1741 d. 7 O
2) GEORGIUS DAVID nat. a. 1742 d. 10 Nov. I.V. Caud
digniss. uir doctiss. admotus nuper a proceribus in iudici
vincti publicis aduersariis. 3) CATH. DOROTHEA nat. a.
d. 31 Dec. matrimonio iuncta a. 1766 d. 9 Oct. viro adm.
præcl. IOH. HERM. GERCKEN, Symmystæ ad D. Mar. m
4) ENGEL ELISAB. nat. a. 1745. d. 16 Nov. 5) ANNA CA
nat. a. 1749 d. 10 Mart. 6) MAGDAL. LUDOV. n. a. 1750 d.
ext. a. 1751 d. 3 Mart. 7) GEORG. HERMANN. n. a. 1751
Apr. scholæ nostræ alumnus, paterni nominis ut partici
ita fiat æmulus, precor, et tota domus ex hoc luctu conu
breui, quotidieque magis exsplendescat! ⁽¹⁰⁾ De quo mox plur